

I. ASPECTE GENERALE ASUPRA PĂRȚILOR CE PARTICIPĂ LA AUDIERE

1.1. Anchetatorul

Contactul îndelungat al anchetatorului cu învinuiții și inculpații, în situații și împrejurări complexe, în diverse cauze cu grad variabil de dificultate, se răsfrânge asupra formării la anchetatori a unor calități speciale ca: perspicacitatea, spiritul de observație, insistența, subtilitatea deducțiilor și sintezelor, rapiditatea sesizării unor relații și forța argumentării logice, a căror rezultat formează intuiția profesională, binecunoscutul *fler*.

Un anchetator bun trebuie să fie în mod obligatoriu o persoană care lucrează cu oamenii din plăcere pentru că altfel nu va reuși niciodată să câștige încrederea și respectul celui ascultat, nu va poseda niciodată forța de persuasiune, condiție absolut necesară unei interogări eficiente.

Anchetatorul trebuie să posede capacitatea de a se exprima clar și de a discuta în mod inteligent, atribut al unei gândiri suple și al unui grad ridicat de profesionalism. În acest sens el va trebui să evite folosirea unor expresii cu caracter de argou față de oamenii cu un grad de cultură ridicat, precum și folosirea unui vocabular sau a unor pronunții de licențiat față de persoanele cu grad redus de cultură și educație.

Un anchetator nu va recurge niciodată la promisiuni sau amenințări pe care nu le poate pune în fapt și care îi depășesc competența.

Stăpânirea de sine, răbdarea și știința de a asculta, reprimând tendințele de a întrerupe interlocutorul ori manifestările de nervozitate, plictiseală, nerăbdare, sunt calități obligatorii unei ascultări eficiente în cursul căreia se sesizează inadvertențe, contradicții surprinzându-se corelații și conexiuni, în condițiile unei memorii active de tip prelucrative a afirmațiilor anchetatului.

Fără a-și pierde vreodată sângele rece, dând dovadă de fermitate și exigență fără a fi dur prin intermediul cuceririi simpatiei celuilalt, anchetatorul trebuie să fie un actor desăvârșit. El trebuie să fie capabil să simuleze diferite stări de spirit, de la nerăbdare la totală răbdare și compătimire.

După ce a descoperit în mare măsură trăsăturile personalității învinuitului sau inculpatului și mai ales cea mai bună metodă de atac, anchetatorul trebuie să fie capabil să își joace rolul. În acest context este zadarnică o atitudine fermă, simulând o conduită foarte dădă privirea rămâne blândă și dădă vocea păstrează inflexiuni conciliante cum la fel este inutil a se aborda o tactică amicală de apropiere, prin

simularea unei conduite persuasive, atâta vreme cât nu se corectează asprimea vocii și o anumită expresie amenințătoare a privirii.

Cunoștințele de psihologie dobândite de anchetator pe parcursul activității de urmărire penală formează cadrul în care anchetatorul ajunge să posede capacitatea de a intui trăsăturile caracteriale și psihocomportamentale ale învinuitului sau inculpatului pentru a ști ce întrebări, când și cum trebuie să le adreseze.

Practica a dovedit că uneori amenințările sau tonul tăios îndârjesc unele persoane, făcându-le refractare la colaborare. La polul opus, uneori o atitudine de apropiere și simpatie face să se depășească limitele tăcerii și să se învingă rezistență altor categorii de învinuiți. La acestea se adaugă atitudini absolut particulare adoptate în raport cu categoriile de învinuiți: vanitoși, orgolioși. Sensibili la flatare și la aprecieri care-și fac din statutul de infractori un renume.

La toate acestea se adaugă și o serie de calități profesionale, între care: obișnuința de a privi interlocutorii în ochi pe tot parcursul ascultării, sondându-le corect comportamentul expresiv în raport cu întrebările semnificative; deprinderea de a asigura anchetei liniștea și intimitatea necesară (cel mult doi anchetatori care lucrează împreună de mult timp); deprinderea anchetatorului de a nu-și permite gesturi de nervozitate, ticuri, ridicarea tonului sau alte accese de slăbiciune; deprinderea de a intra în anchetă cu încrederea în capacitatea personală, calm și echilibrat, precum și

tăria morală de a mai insista încă puțin din momentul în care s-a ajuns la concluzia că totul este zadarnic².

În legătură cu calitățile personale ale anchetatorului, privite din punct de vedere psihologic, se cuvin a fi făcute o serie de mențiuni, date fiind exigențele legale morale, ca și cele de competență care se formulează față de un anchetator, responsabil de aplicarea legii și de protecția societății în fața recrudescenței criminalității.

Exigențele legale cer anchetatorului cunoașterea profundă și nuanțată a dispozițiilor legii penale și procesual penale, a drepturilor fundamentale ale omului, la care ar trebui să se raporteze în permanență; de asemenea a modului în care legislația procesuală, îndeosebi în materia probelor, permite abordarea procedurilor de tactică și metodică în efectuarea anchetei judiciare.

Exigențele morale, într-o perspectivă mai largă vizează raportarea reală și sinceră a anchetatorului la valorile umane de adevăr, dreptate, justiție, bună-credință. Din acest punct de vedere anchetatorul va trebui să cunoască și cât au fost lezate valorile și interesele legitime ale omului în colectivitatea semenilor săi, în lumina drepturilor și obligațiilor sale. Atitudinea generală a anchetatorului se raportează la suma de valori și norme morale unanim acceptate, care se sprijină și vin întâmpinarea literei și spiritului legii.

Exigențele de competență au în vedere pregătirea modernă de specialitate, experiență pozitivă, și, nu în ultimul rând, abilitatea anchetatorului de a utiliza în

---

² Vasile Bercheșan ș.a. – „Tratat de tactică criminalistică”- Ed. „Carpați” 1992